

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ_Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Χ.-ΕΑ. ΕΞ. 2014 – 2015

Διδάσκουσα: Αικατερίνη Ζάχου

Φοιτήτρια: Ευστρατία Ζαχαριάδου_3526

T u r n a b u k a

Hotel M é d i t e r r a n e é

Θεσσαλονίκη

μέσα και τέλη 19^{ου} αι.

Απόψεις της πόλης στα τέλη του 19^{ου}
και αρχές του 20^{ου} αι.

- Στην πόλη καταφθάνουν πολλοί Βλάχοι με καταγωγή από το Νυμφαίο Φλώρινας (Νιβεάστα ή Νέβεστα) και την Κλεισούρα Καστοριάς
- Οι περισσότεροι από αυτούς δραστηριοποιούνται αρχικά ως χρυσοχόοι, ράφτες και βαφείς

Π.Γ.Δ.Μ.

ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Ν. ΠΕΛΛΑΣ

ΦΛΩΡΙΝΑ

Νυμφαίο

Ν. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΑ

Κλεισούρα

Ν. ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Ν. ΠΕΛΛΑΣ

Ν. ΚΙΛΚΙΣ

Ν. ΣΕΡΡΩΝ

Ν. ΔΡΑΜΑΣ

Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ

Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ

Ν. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ

Ν. ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Συλλογική αναμνηστική φωτογραφία οικογένειας Βλάχων από το Συρράκο Ιωαννίνων, αρχές 20^{ου} αι.
Συλλογή Α. Κουκούδη, Ι.Μ.Μ.Α.

Αυτοί οι άνθρωποι αποτελούν, ήδη από τα τέλη του 17^{ου} και τις αρχές του 18^{ου} αι., φορείς της εμπορικής επικοινωνίας μεταξύ της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Αψβουργικής Μοναρχίας, που εγκαινιάστηκε με τις **συνθήκες του Κάρλοβιτς (1699)** και **του Πασάροβιτς (1718)** και εντάθηκε στα τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αιώνα.

Το 1718 η ολοκληρωτική ήττα των οθωμανικών στρατευμάτων έξω από την Βιέννη σηματοδότησε την απομάκρυνση του σουλτανικού κινδύνου από την Κεντρική Ευρώπη, ενώ παράλληλα αποτέλεσε αφορμή για την διαπραγμάτευση και την υπογραφή μιας σειράς εμπορικών συνθηκών ανάμεσα στην Αψβουργική και την Οθωμανική αυτοκρατορία.

Η Συνθήκη του Πασάροβιτς, το 1718, σαφώς ενδυναμωμένη από την Συνθήκη του Κάρλοβιτς, που είχε προηγηθεί (1699), και η Συνθήκη του Βελιγραδίου που ακολούθησε το 1739, όρισαν τα γεωγραφικά σύνορα των δύο αυτοκρατοριών και καθόρισαν αποφασιστικά τις εμπορικές σχέσεις των δύο έως πρότινος αντιπάλων, δημιουργώντας νέα δεδομένα.

▪ Αρκετοί από αυτούς εξελίσσονται σε ιδιαίτερα δραστήριους εμπορευόμενους (π.χ. καπνέμποροι) και μεταπράτες

▪ Στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα οι καπνεμπορικοί οίκοι Σωσσίδη, Λιάτση, Μίσιου, Νίκου, Κίκη, Τορνιβούκα, έχοντας ως κέντρα τους τη Θεσσαλονίκη και την Κωνσταντινούπολη, αναπτύσσουν ισχυρά οικογενειακά δίκτυα στις καπνοπαραγωγικές αγορές των Γιαννιτσών, των Σερρών, της Δράμας, της Καβάλας και της Ξάνθης και τα κέντρα προώθησης στην Κωνσταντινούπολη, την Αίγυπτο και την Ευρώπη

Οικογένεια Δημητρίου Ζάννα στη Θεσσαλονίκη,
αρχές 20^{ου} αι.

(Οι ιατρικές σπουδές του γενάρχη της οικογενείας, Δημητρίου,
είχαν γίνει στη Γερμανία)
Συλλογή Ι.Μ.Μ.Α.

Επιπλέον, το **1830** η απογραφή των Οθωμανών καταγράφει στην Θεσσαλονίκη 21 χάνια και караβάν-σαράια. Τα 15 ανήκουν σε Βλάχους

Έναν αιώνα αργότερα (**1930**) η παράδοση συνεχίζεται και τα περισσότερα, μεγαλύτερα και πολυτελέστερα ξενοδοχεία της Θεσσαλονίκης, ανήκουν σε οικογένειες βλαχόφωνων

Turnabuka

Τουρνιμπούκα

Τουρνιβούκα

Τορνιβούκα

Κλεισούρα Καστοριάς.
Εσωτερικό αρχοντικού, 1911
Frederic Boissonnas

- Στα τέλη του 19^{ου} αι. δύο αδέρφια, ο Πέτρος και ο Γεώργιος του Κωνσταντίνου Τορνιβούκα, φεύγουν από την Κλεισούρα για να αναπτύξουν επιχειρηματικές δραστηριότητες σε άλλες χώρες εκτός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας
- Ο Πέτρος πηγαίνει στη Βιέννη, όπου ασχολείται με το εμπόριο υφασμάτων, και ο Γεώργιος πηγαίνει στη Γερμανία (Δρέσδη), όπου ασχολείται με το καπνεμπόριο
- Στα τέλη του 1880 και οι δύο αδελφοί έχουν αναπτύξει επαγγελματικές δραστηριότητες στη Θεσσαλονίκη

Ο Λευκός Πύργος με το προτείχισμά του, τέλη 19^{ου} αι.

▪ Οι γιοι του Γεωργίου, Κωνσταντίνος, Πέτρος και Ιωάννης, μνημονεύονται το 1908 ως μέλη του Εμπορικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης:

«Ελληνικός Εμπορικός Οίκος
Εισαγωγής και Εξαγωγής Καπνών
Τορνιβούκα & Σία»

▪ Η έδρα της επιχείρησης βρισκόταν στη Δρέσδη της Γερμανίας, όπου ήταν εγκατεστημένος ο πρωτότοκος Κωνσταντίνος, ενώ υπήρχαν αντιπρόσωποι στη Θεσσαλονίκη, πέρα από τα άλλα δύο αδέρφια.

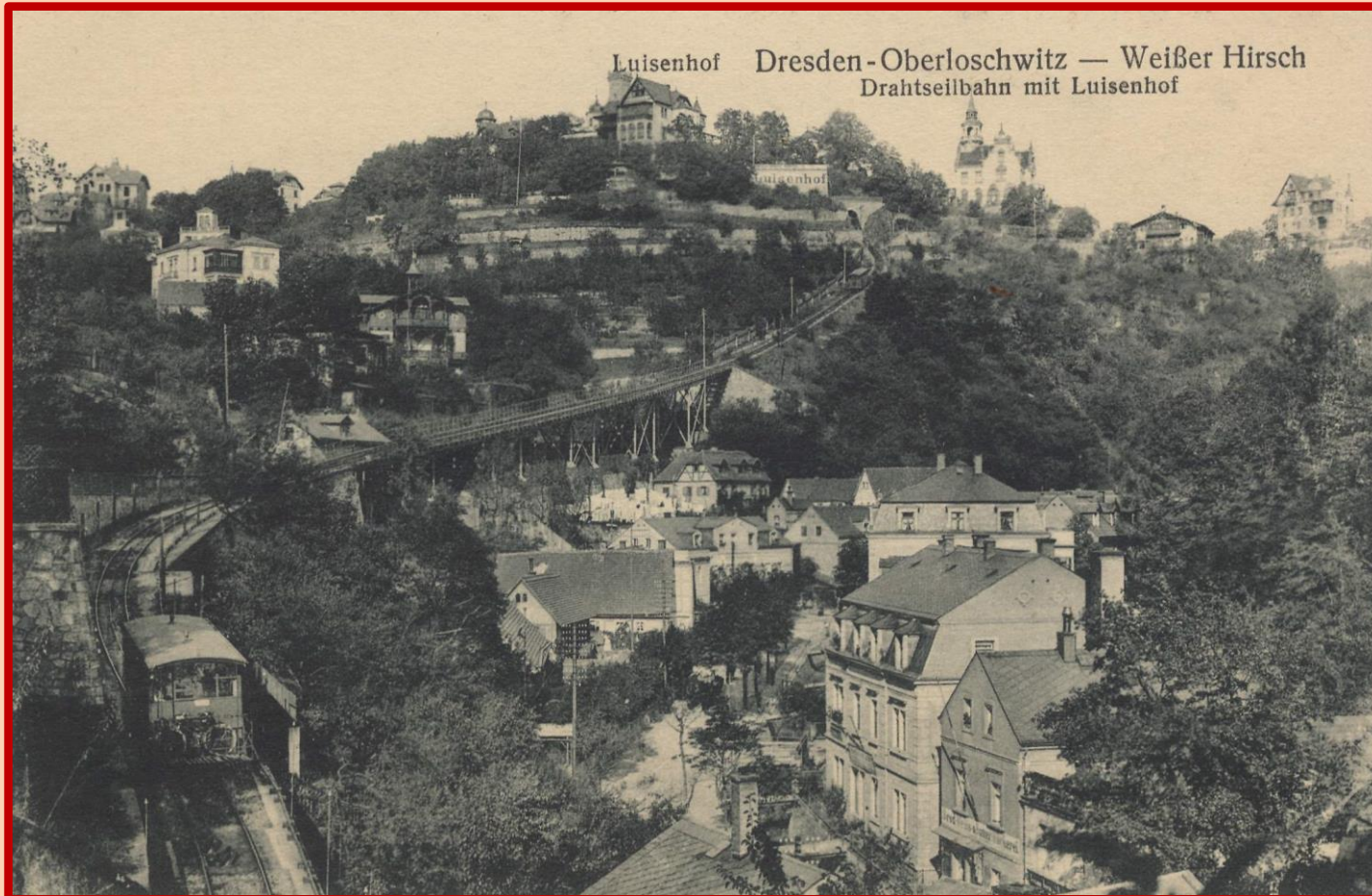
Ο Κωνσταντίνος παντρεύτηκε στη Δρέσδη τη Γερμανίδα Έρτα Κλάους, με την οποία απέκτησε 4 παιδιά.

(Η κόρη του Έλλη παντρεύτηκε το διευθυντή της εταιρείας „Bayer” στη Θεσσαλονίκη, Oechler, και έζησε στη Γερμανία)

Κωνσταντίνος Τορνιβούκας και Έρτα Κλάους

Ο Κωνσταντίνος διέθετε σοβαρή κτηματική περιουσία:
μεταξύ των άλλων διατηρούσε έπαυλη στη Δρέσδη,
στη φημισμένη συνοικία *Βάισερ Χιρς*

Δρέσδη, αρχές 20^{ου} αι. : άποψη της συνοικίας Βάισερ Χιρς, φημισμένου θέρετρου της εποχής

Όταν ο πατέρας, Γεώργιος Τορνιβούκας, απεβίωσε το 1919, οι τρεις γιοι του άρχισαν να ασχολούνται παράλληλα με το καπνεμπόριο και με ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Το 1925 αγόρασαν οικόπεδο στη λεωφόρο Νίκης, στο οποίο πριν από την πυρκαγιά του 1917 υπήρχε το ξενοδοχείο "Splendid Palace"

Η πυρκαγιά του 1917 καταστρέφει το ξενοδοχείο *Splendid Palace*

Στην ίδια θέση η οικογένεια Τορνιβούκα δημιούργησε το περίφημο
ξενοδοχείο «*Ολύμπιον Μέγαρο της Μεσογείου*»,
ευρύτερα γνωστό ως ξενοδοχείο «*Μεντιτερανέ*» ...

... έναν πολυτελή χώρο για να φιλοξενεί στη Θεσσαλονίκη
τους συνεργάτες της, καπνέμπορους από τη Γερμανία.
Όλος ο φίνος εξοπλισμός και τα έπιπλα του ξενοδοχείου
αγοράστηκαν τότε από την Ελβετία, την Αυστρία και τη Γερμανία.

*Façade – Olympic Mediterranean Palace
Salonique*

(7)

« Ολύμπιον Μέγαρον της Μεσογείου »

δεκαετία 1930

Το ξενοδοχείο βρισκόταν στην παραλία,
διαθέτοντας *120 δωμάτια* εκ των οποίων τα περισσότερα ήταν σουίτες,
εστιατόριο, καμπαρέ κλπ.

Το Μεντιτερανέ γίνεται συνώνυμο της λάμψης και του πλούτου και από εκεί περνούν βασιλιάδες, καλλιτέχνες, πολιτικοί...

Τότε, άλλωστε, υπήρχαν μόλις 4 ξενοδοχεία πολυτελείας σε όλη την Ελλάδα: το Μεγάλη Βρετανία, το King George και το Acropole στην Αθήνα και το Méditerranné στη Θεσσαλονίκη

Η αίθουσα του εστιατορίου
στο ξενοδοχείο Μεντιτερανέ

Απόψεις από τους εσωτερικούς χώρους του ξενοδοχείου Μεντιτερανέ

Στιγμή ανάπαυλας: καμαριέρα σε μπαλκόνι του ξενοδοχείου Mediterranean Palace,
δεκαετία 1930.

Αριστερά στο βάθος ο Λευκός Πύργος.

Συνεστίαση προσκόπων στο Μεντιτερανέ, 1926

Την **9^η Απριλίου 1941** οι Γερμανοί εισέβαλλαν στη Θεσσαλονίκη.

Στη φωτογραφία, γερμανικά τανκς παρελαύνουν στη Λεωφόρο Νίκης,
τη γνωστή παραλιακή οδό της Θεσσαλονίκης

**Στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
και κατά την περίοδο της Κατοχής
το ξενοδοχείο
επιτάχτηκε από τους Γερμανούς
και μετατράπηκε σε στρατηγείο τους.**

Μεντιπερανή – Στρατηγείο των Ναζί, 1941
Συλλογή φωτογραφιών Βύρωνα Μήτου

**Η λειτουργία του ξανάρχισε μετά την απελευθέρωση
και τότε ανακαινίστηκε υπερπολυτελώς,
με σκεύη και έπιπλα που ήρθαν από τη Βιέννη και τη Γερμανία.**

**Στην είσοδο του Μεντιτερανέ, 1965
Προσωπικό αρχείο Ν. Τελλίδη**

Ο σεισμός του 1978 στη Θεσσαλονίκη

... ..

ο κύκλος κλείνει για το Μεντιτερανή

Καταστροφές στο κέντρο της πόλης μετά το σεισμό των 6.5 Ρίχτερ

Ο επίλογος γράφτηκε για το ιστορικό ξενοδοχείο την 20^η Ιουνίου 1978, όταν το κτίριο κρίθηκε πλέον ακατάλληλο προς χρήση μετά το σεισμό, που συγκλόνισε τότε τη Θεσσαλονίκη.

Τά νέα επίτωση για τις καταθέσεις ΒΑΠΕ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΕΛΙΔΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

Ερημώθηκε η Θεσσαλονίκη
20 ΝΕΚΡΟΙ, 30 ΑΓΝΟΣΤΟΙ
καί 126 τραυματίες (σοβαρά οι 20)

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΕΣ: 5 έτοιμόρροπες, 34 με πτώση τμημάτων, 4 με αποκλίσεις, 230 με επικίνδυνες ρωγμές
ΜΟΝΟΡΟΦΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΟΦΑ: 1 κατάρρευση, 52 με πτώσεις τμημάτων, 85 έτοιμόρροπα, 220 με σοβαρές ρωγμές

Ανακοίνωση επιτροπής σεισμολόγων

Η οικογένεια Τορνιβούκα πούλησε το κτίσμα
και το οικόπεδό του σε τρίτους.
Στην ίδια θέση κτίστηκε πολυτελής πολυκατοικία...

Άποψη από τον εξώστη του ξενοδοχείου Mediterranean Palace ,
εποχή Μεσοπολέμου.

Φωτογραφία του Γιώργου Λυκίδη

Ο ετήσιος χορός των Ανεμώνων .
Ξενοδοχείο Μεντιπερανέ, 1965

Τέλος

- <http://www.vlachs.gr/el/i-thessaloniki-kai-oi-vlahoi/vlahoi-thessaloniki-1821-1912>
- <http://www.vlahoi.net/diaspora-ton-vlahon/valkanioi-emporoi.html>
- <http://www.vlahoi.net/diaspora-ton-vlahon/mikres-mosxopoleis.html>
- <http://www.vlahoi.net/diaspora-ton-vlahon/megalolivadiotes-pilaia-xortiatis.html>
- <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=540851&page=5>
- <http://www.modelclub.gr/forums/index.php?topic=18205.75>
- <https://business2travel.wordpress.com/2012/11/07/826/>
- <http://www.wineplus.gr/4/188/437/>
- <http://www.makthes.gr/news/economy/47123/>
- <http://www.parallaximag.gr/thessaloniki/itan-kapote-mia-poli>
- <http://www.parallaximag.gr/thessaloniki/koimitiria-eyaggelistrias-istories-apo-tin-krypti>
- <http://www.imma.edu.gr/imma/dbs/Artifacts/index.html?lq=KOUKOUDIS&start=20>
- <http://thessaloniki.photos.vagk.gr/el/search-gr/mnu-tags/29-1930-1939.html>
- <http://dimiourgia-epikinonia.blogspot.gr/2013/08/memories-came-back-photo-from-personal.html>
- http://www.edia-makedonia.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=50:-----&lr&catid=1:2011-07-13-11-29-17
- http://annagelopoulou.blogspot.gr/2013/10/blog-post_29.html
- <http://www.ipathessaloniki.gr/index.php/2012-03-13-20-17-25/2012-05-11-20-12-00/2012-05-24-18-58-21>
- <http://parallaximag.gr/parallax-view/synevi-sto-mentiterane-pallas>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

7 Ημέρες, εφημερίδα Καθημερινή, *Παλαιά Ξενοδοχεία της Θεσσαλονίκης*.

Γκροσδάνης Νίκος, *Οδός Μεντιτερανέ Παλλάς*. Αθήνα, 2000.

Κουκούδης Αστέριος, *Η συμβολή των Βλάχων στον ελληνικό αστισμό: το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης, 1821-1912*. Θεσσαλονίκη, 2011.

Χεκίμογλου Ε.-Ρούπα Ευφροσύνη, *Ιστορία της επιχειρηματικότητας της Θεσσαλονίκης*, τα. Γ'. Θεσσαλονίκη, 2004.

Χεκίμογλου Ευάγγελος, *Θεσσαλονίκη, Τουρκοκρατία και Μεσοπόλεμος. Κείμενα για την ιστορία και την τοπογραφία της πόλης*. Θεσσαλονίκη, 1996.